

GENESIS

1:1-5

Het begin van de schepping en Gods
scheiding van licht en duisternis.

GELEZEN UIT

Herziene Statenvertaling

BELUISTER OF BEKIJK

versvoorvers.org/genesis/1-1-5

BELUISTER OF BEKIJK

Inhoud

1	Lezing van het volledige scheppingsverhaal	7 min	4
2	De functie van Genesis 1:1	4 min	8
3	De verschillende betekenissen van hemel	4 min	10
4	Aarde, land en het Hebreeuwse eretz	3 min	13
5	Licht, materie en de oerknal	4 min	14
6	De oerknal bevestigt een begin	2 min	16
7	God bestond vóór tijd en materie	3 min	17
8	Gods bestaan als vanzelfsprekendheid	3 min	19
9	Polytheïsme, henotheïsme en monotheïsme	4 min	20
10	De neergang van monotheïsme naar afgoderij	2 min	21
11	De schepping heeft een doel	1 min	22
12	Atheïsme en de afwijzing van Gods doel	3 min	23
13	De woeste en lege aarde	2 min	24
14	De Geest zweeft boven het water	2 min	24

15	God schept door Zijn woord	3 min	26
16	Jezus als het scheppende Woord	2 min	28
17	Licht, dag en nacht op de eerste dag	2 min	29
18	Het eerste licht en de latere zon	4 min	30
19	Gods heerlijkheid als bron van licht	2 min	32
20	De scheiding tussen licht en duisternis	5 min	33
	Om verder te lezen		36

1

Lezing van het volledige scheppingsverhaal

Nu beginnen we met het boek Genesis. We beginnen met de Bijbel, en ik wil graag het hele eerste hoofdstuk voorlezen. De eenvoudige reden daarvoor is dat je eigenlijk geen begrijpelijk commentaar op de eerste verzen kunt geven totdat je dit hele beeld in gedachten hebt. Je krijgt het hele beeld door Genesis hoofdstuk 1 tot en met hoofdstuk 2, vers 1 tot en met 3, te lezen. We zullen hier beslist niet op zoveel verzen ingaan, maar we willen dat hele beeld voor ons hebben wanneer ik later opmerkingen maak over de eerste verzen.

In het begin schiep God de hemel en de aarde. De aarde nu was woest en leeg, en duisternis lag over de watervloed; en de Geest van God zweefde boven het water.

GENESIS 1:1-2

En God zei: Laat er licht zijn! En er was licht. En God zag het licht dat het goed was; en God maakte scheiding tussen het licht en de duisternis. En God noemde het licht dag en de duisternis noemde Hij nacht. Toen was het avond geweest en het was morgen geweest: de eerste dag.

GENESIS 1:3-5

En God zei: Laat er een gewelf zijn in het midden van het water, en laat dat scheiding maken tussen water en water! En God maakte dat gewelf en maakte scheiding tussen het water dat onder het gewelf is, en het water dat boven het gewelf is. En het was zo. En God noemde het gewelf hemel. Toen was het avond geweest en het was morgen geweest: de tweede dag.

GENESIS 1:6-8

En God zei: Laat het water dat onder de hemel is, in één plaats samenvloeien en laat het droge zichtbaar worden! En het was zo. En God noemde het droge aarde en het samengevloede water noemde Hij zeeën; en God zag dat het goed was.

GENESIS 1:9-10

En God zei: Laat de aarde groen doen opkomen, zaaddragend gewas, vruchtbomen, die naar hun soort vrucht dragen, waarin hun zaad is op de aarde! En het was zo. En de aarde bracht groen voort, zaaddragend gewas naar zijn soort en bomen die vrucht dragen waarin hun zaad is, naar hun soort. En God zag dat het goed was. Toen was het avond geweest en het was morgen geweest: de derde dag.

GENESIS 1:11-13

En God zei: Laten er lichten zijn aan het hemelgewelf om scheiding te maken tussen de dag en de nacht; en laten zij zijn tot tekenen, en tot aanduiding van vaste tijden en van dagen en jaren! En laten zij tot lichten zijn aan het hemelgewelf om licht te geven op de aarde! En het was zo.

GENESIS 1:14-15

En God maakte de twee grote lichten: het grote licht om de dag te beheersen en het kleine licht om de nacht te beheersen; en ook de sterren. En God plaatste ze aan het hemelgewelf om licht te geven op de aarde, om de dag en de nacht te beheersen en om scheiding te maken tussen het licht en de duisternis. En God zag dat het goed was. Toen was het avond geweest en het was morgen geweest: de vierde dag.

GENESIS 1:16-19

En God zei: Laat het water wemelen van wemelende levende wezens; en laten er vogels boven de aarde vliegen, langs het hemelgewelf! En God schiep de grote zeedieren en alle krioelende levende wezens waarvan het water wemelt, naar hun soort, en alle gevleugelde vogels naar hun soort. En God zag dat het goed was. En God zegende ze en zei: Wees vruchtbaar, word talrijk, en vervul het water van de zeeën; en laten de vogels talrijk worden op de aarde! Toen was het avond geweest en het was morgen geweest: de vijfde dag.

GENESIS 1:20-23

En God zei: Laat de aarde levende wezens naar hun soort voortbrengen: vee, kruipende dieren en wilde dieren van de aarde, naar zijn soort! En het was zo. En God maakte de wilde dieren van de aarde naar hun soort, het vee naar hun soort, en alle kruipende dieren van de aardbodem naar hun soort. En God zag dat het goed was.

GENESIS 1:24-25

En God zei: Laten Wij mensen maken naar Ons beeld, naar Onze gelijkenis; en laten zij heersen over de vissen van de zee, over de vogels in de lucht, over het vee, over heel de aarde en over al de kruipende dieren die over de aarde kruipen! En God schiep de mens naar Zijn beeld; naar het beeld van God schiep Hij hem; mannelijk en vrouwelijk schiep Hij hen.

GENESIS 1:26-27

En God zegende hen en God zei tegen hen: Wees vruchtbaar, word talrijk, vervul de aarde en onderwerp haar, en heers over de vissen van de zee, over de vogels in de lucht en over al de dieren die over de aarde kruipen!

GENESIS 1:28

En God zei: Zie Ik geef u al het zaaddragende gewas dat op heel de aarde is, en alle bomen waaraan zaaddragende boomvruchten zijn; dat zal u tot voedsel dienen. Maar aan al de dieren van de aarde, aan alle vogels in de lucht en aan al wat over de aarde kruipt, waarin leven is, heb Ik al het groene gewas tot voedsel gegeven. En het was zo.

GENESIS 1:29-30

En God zag al wat Hij gemaakt had, en zie, het was zeer goed. Toen was het avond geweest en het was morgen geweest: de zesde dag.

GENESIS 1:31

Zo zijn de hemel en de aarde voltooid, en heel hun legermacht. Toen God op de zevende dag Zijn werk, dat Hij gemaakt had, voltooid had, rustte Hij op de zevende dag van al Zijn werk, dat Hij gemaakt had. En God zegende de zevende dag en heiligde die, want daarop rustte Hij van al Zijn werk, dat God schiep door het te maken.

GENESIS 2:1-3

Daarmee zijn we natuurlijk bij de zevende dag aangekomen. Op dat punt verandert het verhaal, en we gaan nu niet verder met lezen. Het verandert niet zozeer, maar behandelt hetzelfde materiaal opnieuw, met een andere ordening. Want hoofdstuk 2, vanaf vers 4 tot het einde van dat hoofdstuk, geeft een nadere beschouwing van de

schepping van man en vrouw en van enkele dingen die plaatsvonden tijdens die zesde dag, waarover we aan het einde van hoofdstuk 1 hebben gelezen. Dat zullen we afzonderlijk behandelen. Op dit moment behandelen we het eerste verslag van de schepping, dat in Genesis 1 staat. Hoofdstuk 2, vers 1 tot en met 3, is natuurlijk eigenlijk helemaal geen verslag van de schepping, maar van wat daarna gebeurde, toen God de schepping had voltooid en Hij rustte. Vervolgens wordt vermeld dat Hij de zevende dag geheiligd had.

2

De functie van Genesis 1:1

We zouden bijna eindeloos met dit hoofdstuk bezig kunnen zijn. Ik zou bijvoorbeeld alleen al zes uur kunnen spreken over het bewijsmateriaal dat verband houdt met het onderwerp evolutie en bijzondere schepping. Daarover heb ik afzonderlijke lezingen opgenomen. Ik zal daar nu niet uitvoerig op ingaan, maar dat zou slechts één heel klein onderdeel zijn van wat we hier behandelen. Hier staat veel theologie in, er staat veel kosmologie in, en er bestaat veel onzekerheid over wat sommige van deze dingen betekenen.

Neem bijvoorbeeld het openingsvers:

In het begin schiep God de hemel en de aarde.

Wat is de verhouding tussen dat vers en de rest van het hoofdstuk? Is dit het eerste van een reeks dingen? Dat zou een heel natuurlijke manier zijn om het te lezen. Om de andere dingen te kunnen doen, moest God natuurlijk eerst de hemel en de aarde scheppen. We zouden dus kunnen zeggen dat Hij eerst de hemel en de aarde schiep als het toneel waarop de rest van het drama zou worden opgevoerd. Vervolgens voegde Hij in de opeenvolgende bedrijven van het hoofdstuk personages, rekwisieten en dat soort dingen toe. Het zou mogelijk zijn het eerste vers slechts te zien als de eerste stap van verscheidene stappen waarover we in de rest van het hoofdstuk lezen.

Anderen hebben gedacht dat hoofdstuk 1, vers 1 misschien een samenvatting van het hele hoofdstuk is. Dat wil zeggen: wat je nu gaat lezen, is het verhaal van hoe God de hemel en de aarde schiep. Laten we nu beginnen:

De aarde had geen vorm en was leeg.

Het is duidelijk dat dit erop wijst dat de aarde in zekere zin al bestond, zodat erover gesproken kon worden als iets wat woest en leeg was. Maar het is niet volkomen duidelijk. Het kan zijn dat hoofdstuk 1, vers 1 een samenvattende uitspraak over het hele hoofdstuk is, die vervolgens verder wordt uitgewerkt.

In literair opzicht lijkt Genesis op bepaalde andere plaatsen hetzelfde te doen. Nadat we bijvoorbeeld in Genesis hoofdstuk 6, in de eerste zeven verzen, hebben gelezen hoe slecht de aarde was, hoe God zag dat de aarde verdorven was en besloot dat Hij haar zou wegvagen, staat er in vers 8:

Maar Noach vond genade in de ogen van de HEERE.

GENESIS 6:8

Daarna begint het verhaal over Noach en hoe hij inderdaad genade vond in de ogen van de Heere, hoe God naar hem toe kwam, hem waarschuwde en hem zei een ark te bouwen, enzovoort. Je zou kunnen zeggen dat dit een samenvattende uitspraak is over wat erna komt. God staat op het punt de aarde weg te vagen, maar laat me je vertellen hoe één man gunst vond in Gods ogen en barmhartigheid ontving. Daarna komt het verhaal.

Als je naar Genesis hoofdstuk 37 kijkt, zijn er in dit hoofdstuk een paar plaatsen die je op deze manier zou kunnen opvatten. Dit is natuurlijk het begin van het verhaal van Jozef. In vers 5 staat:

**Ook had Jozef een droom, die hij aan zijn broers vertelde;
daarom haatten zij hem nog meer.**

GENESIS 37:5

Het is mogelijk dat dit een samenvatting is van wat daarna beschreven wordt, alsof hij zegt: laat me je nu vertellen over een droom die Jozef had, waarover hij zijn broers vertelde en waardoor zij hem gingen haten. Daarna vertelt hij het verhaal:

Hij zei tegen hen: Luister toch naar deze droom die ik gehad heb.

GENESIS 37:6

enzovoort. Het is mogelijk dat vers 5 een samenvatting is van de verzen die volgen.

Zo staat er ook in vers 21 van hetzelfde hoofdstuk:

**Ruben hoorde dat en wilde hem uit hun hand redden. Hij zei:
Laten wij hem niet om het leven brengen.**

GENESIS 37:21

Dat wil zeggen: nadat de broers van Jozef hem in de put hadden gegooid, wilden ze hem doden, en Ruben kwam hem te hulp. De verzen na vers 21 vertellen hoe Ruben tussenbeide kwam. Het is dus mogelijk een literair kenmerk van sommige gedeelten in Genesis dat een verhaal, voordat het verteld wordt, in één vers wordt samengevat.

Dat zou in Genesis 1 het geval kunnen zijn, en sommigen denken dat dit zo is. Ik weet niet wat er van die beslissing afhangt. Dit is slechts een van de vele dingen die laten zien dat je in Genesis al snel zaken tegenkomt die vragen oproepen. Van sommige daarvan is de precieze aard moeilijk vast te stellen.

3

De verschillende betekenissen van hemel

We zouden ons afvragen wat er wordt bedoeld met

In het begin schiep God de hemel en de aarde.

GENESIS 1:1

want beide woorden, ‘hemelen’ en ‘aarde’, worden elders in hetzelfde hoofdstuk gebruikt op manieren die anders lijken dan de manier waarop ze in vers 1 worden gebruikt. Als God bijvoorbeeld de hemelen en de aarde meteen aan het begin van deze reeks schiep, dan zijn de hemelen daar iets anders dan in vers 8, waar staat dat God het uitspansel schiep en dat Hij het uitspansel hemel noemde. Het uitspansel werd op de tweede dag geschapen, en toch wordt het hemel genoemd. Maar vers 1 wekt de indruk dat de hemelen en de aarde meteen aan het begin ontstonden.

Het woord hemel kan natuurlijk meer dan één betekenis hebben, en in de Bijbel heeft het ook meer dan één betekenis. Blijkbaar heeft het ook in dit hoofdstuk meer dan één betekenis, want hemel kan de ruimte betekenen, zoals de ruimte buiten de aarde, het heelal. Van de plaats waar de sterren zich bevinden, wordt bijvoorbeeld gezegd dat die in de hemelen is. In vers 14 staat:

En God zei: Laten er lichten zijn aan het hemelgewelf om scheiding te maken tussen de dag en de nacht; en laten zij zijn tot tekenen, en tot aanduiding van vaste tijden en van dagen en jaren!

GENESIS 1:14

Hij spreekt over de zon en de maan, en aan het einde van vers 16 noemt Hij ook de sterren. De hemelen zijn dus de plaats waar de sterren, de zon en de maan zich bevinden. Ze bevinden zich in de ruimte.

Toch lezen we op de tweede dag over de schepping van een uitspansel. Het woord uitspansel betekent eenvoudigweg een uitgestrektheid. God schiep een uitgestrektheid die op de tweede dag de atmosfeer van de aarde lijkt te zijn. Er zijn andere mogelijkheden, maar Hij spreekt over de wateren boven en de wateren onder het uitspansel. Volgens mij begrijpen de meeste mensen dit zo, dat het uitspansel de atmosfeer van de aarde is. Er zijn wateren op aarde en wateren boven het uitspansel, waar uiteindelijk de regen vandaan kwam.

Het lijkt erop dat het woord hemelen hier in dit hoofdstuk meer dan één ding betekent. In het ene geval lijkt het de plaats te zijn waar de sterren zich bevinden. In een ander geval is het de plaats waar de vogels vliegen, of waar zich water boven de hemelen bevindt. Maar dat is niet zo vreemd. Paulus zei in 2 Korinthe, hoofdstuk 12, dat hij iemand kende die werd opgenomen tot in de derde hemel. Dat is de enige plaats in de Bijbel waar een dergelijke uitdrukking wordt gebruikt: 'derde hemel', of enig ander rangtelwoord in combinatie met 'hemel'. Maar de verklaring die gewoonlijk wordt gegeven voor Paulus' uitspraak over de derde hemel, is dat het woord hemel in de Bijbel op drie manieren wordt gebruikt.

De ene zou de atmosfeer van de aarde zijn, de dichtstbijzijnde hemelen, waar de vogels vliegen enzovoort: de atmosfeer rondom de wereld. Dan zijn er de sterrenhemelen, wat wij de ruimte buiten de aarde zouden noemen. En dan is er natuurlijk die Hemel waar Gods troon is. Die kan waarschijnlijk het best worden opgevat als een geestelijk rijk, en niet als een plaats ergens voorbij de ruimte. Naar alle waarschijnlijkheid wordt de plaats waar God woont helemaal niet als zo ver weg beschouwd. Het is eenvoudigweg een geestelijk rijk dat dichtbij is.

Weet je nog dat Paulus in Athene tot de filosofen op de Areopagus sprak, in Handelingen 17? Hij zei:

God is niet ver van ieder van ons, want in Hem leven wij,
bewegen wij ons en bestaan wij.

HANDELINGEN 17:27-28

God woont in de Hemel, maar Hij is niet ver weg. Er is dus een derde soort hemel. In de Schrift wordt op een derde manier naar de hemel verwezen.

Meteen aan het begin van Genesis komen we dus het woord hemelen tegen, een woord met enige dubbelzinnigheid. In verschillende verbanden kan het meer dan één betekenis hebben. Hier betekent het waarschijnlijk de ruimte.

4

Aarde, land en het Hebreeuwse eretz

Aarde is ook een woord dat meer dan één betekenis heeft. Toen ik vers 9 voorlas, liet ik het woord 'land' weg. In de Engelse vertaling die ik gebruikte, staat dat woord cursief; daarmee wordt aangegeven dat het niet letterlijk in het Hebreeuws staat. De HSV vertaalt de betreffende uitdrukking al rechtstreeks met 'het droge' en bevat die toevoeging dus niet. Letterlijk staat er, waar onze vertaling zegt:

En God zei: Laat het water dat onder de hemel is, in één plaats samenvloeien en laat het droge zichtbaar worden! En het was zo.

GENESIS 1:9

Het woord 'land' staat er niet. Er staat alleen:

Laat het droge tevoorschijn komen.

De reden waarom ik het woord 'land' weglief, is dat Hij het droge in het volgende vers aarde noemt. Aarde en land zijn in het Hebreeuws precies hetzelfde woord. Het zou nergens op slaan als er stond:

En God noemde het droge aarde en het samengevloede water noemde Hij zeeën; en God zag dat het goed was.

GENESIS 1:10

want het woord voor land zou eretz zijn, en het woord voor aarde is eretz. Hij zou dan eenvoudigweg zeggen: 'En Hij noemde de eretz de eretz.'

Wat er op de derde dag gebeurde, is dat God het droge, blijkbaar een droog oppervlak, uit de wateren tevoorschijn liet komen. Er verscheen een droog gebied, en Hij gaf dat de naam Aarde. Hier ligt het probleem dat wij hebben: we gebruiken het woord aarde op een aantal manieren. Grond noemen we aarde, maar de planeet waarop wij leven noemen we ook de Aarde.

Het is niet voor honderd procent zeker of de Bijbel het woord aarde gebruikt met betrekking tot een planeet. Ik weet eigenlijk niet zeker of de Bijbelschrijvers in termen van planeten spraken. Gewoonlijk zou het woord aarde, eretz, beter met land vertaald kunnen worden, en vaak wordt dat ook gedaan. Telkens wanneer je over het land Israël leest, staat daar het woord eretz, de aarde van Israël, want aarde en land zijn in het Hebreeuws hetzelfde woord.

Wanneer er dus staat:

In het begin schiep God de hemel en de aarde.

GENESIS 1:1

dan heb ik dat altijd zo opgevat dat Hij de sterrenhemel schiep, maar nog zonder de sterren, en dat Hij de planeet aarde op een bepaalde plaats schiep. In mijn gesprekken met Frank, die Genesis 1 anders begrijpt, stelde hij de vraag of het woord aarde in de Bijbel ooit werkelijk betekent wat wij bedoelen met de planeet aarde. Veel vaker betekent het land, of zelfs grond, of mogelijk gewoon het materiaal waaruit het land, wat wij de aarde noemen, later werd gemaakt: de bestanddelen die later materie werden.

Dit is in elk geval één manier waarop je het kunt zien. Ik noemde Frank omdat hij en twee vrienden van hem al jarenlang werken aan een analyse van Genesis 1, en zij hebben hun eigen kijk op de zaken. Zij geloven dat het woord hemelen gewoon ruimte betekent. Niet specifiek wat wij de ruimte buiten de aarde noemen, maar gewoon een gebied of ruimte. Aarde verwijst dan naar materie, die later werd geordend tot planeten en dergelijke. Ik weet niet of dat juist is of niet. Zoals ik al zei, kun je het openingsvers zo zien. Je kunt het op verschillende manieren zien.

5

Licht, materie en de oerknal

In elk geval wordt hier gezegd dat ruimte en materie tot bestaan kwamen doordat God ze schiep. In vers 1 staat eigenlijk niet dat Hij dat deed door te spreken, hoewel Hij dat wel deed. Dat weten we uit andere passages in de Schrift. Er wordt ons verteld dat het

eerste wat Hij volgens het verslag sprak, was:

Laat er licht zijn.

Frank heeft me erop gewezen dat alle materie, alle moleculen, licht uitzenden. Dus zolang er geen licht was, kon er geen materie zijn. Dat zou misschien waar zijn als we licht strikt opvatten zoals wetenschappers het begrijpen. Ik weet niet of de mensen in de oudheid op die manier over licht zouden hebben gedacht. Misschien dachten ze alleen aan het zichtbare spectrum van het licht. Dat is moeilijk te zeggen. De periode van licht was beslist dag. De donkere periode was vermoedelijk de tijd waarin het niet licht was, en toch was er materie. Ook 's nachts is er materie, maar er is dag en nacht, licht en duisternis. Het is moeilijk om precies te weten hoe we de schepping van materie moeten begrijpen.

De reden waarom ik deze vragen opwerp, is natuurlijk dat er een enorm conflict bestaat tussen het verslag in Genesis en de gangbare opvatting van moderne mensen over de oorsprong van alle dingen. Tegenwoordig geloven bijna alle wetenschappers in wat de oerknal wordt genoemd. Men gelooft dat de oerknal iets was wat misschien dertig miljard jaar geleden of nog langer geleden plaatsvond. Alles wat nu materie is, zou toen samengeperst zijn geweest tot een minuscuul, bijna microscopisch klein puntje. Ik neem aan dat men dit afleidt uit het feit dat alle subatomaire deeltjes, als je ze zo dicht op elkaar zou drukken dat er geen ruimte tussen zat, zo klein zouden zijn. Hoewel dingen heel groot zijn en uit atomen bestaan, bestaan de meeste atomen vrijwel geheel uit ruimte.

Wetenschappers geloven dat alles — de meeste wetenschappers geloven dat alles — was samengeperst tot een minuscuul kosmisch ei dat uitkwam, een klein puntje dat ontplofte. Toen het ontplofte, werden alle atomen gevormd, werden moleculen gevormd, werd materie gevormd en werden planeten en planetenstelsels, sterren enzovoort gevormd. Een deel van de reden waarom men dit gelooft, is dat het heelal lijkt uit te dijen. Dat wil zeggen dat ieder object in het heelal zich steeds verder van alle andere objecten lijkt te verwijderen. Het is alsof ze allemaal op één plaats begonnen en alles zich van die oorspronkelijke plaats verwijdt, alsof er een explosie is geweest.

Dit wordt tegenwoordig bijna algemeen aanvaard onder wetenschappers. Soms hebben christenen zich enigszins bedreigd gevoeld door het idee van de oerknal, omdat ze weten dat de Bijbel zegt dat God de hemelen en de aarde heeft geschapen. Het is niet onmogelijk dat God de hemelen en de aarde met een oerknal heeft geschapen. Ik geloof niet dat dit dertig miljard jaar geleden was. God had op elk moment dat Hij maar wilde een oerknal kunnen veroorzaken. Het kan duizenden jaren geleden zijn geweest, of miljoenen of miljarden jaren geleden. Wat God betreft, kon Hij het doen wanneer Hij maar wilde. Maar het idee dat het allemaal plaatsvond door een of andere oerknal is geen onmogelijke stelling, zelfs niet als we het idee aanvaarden dat God de Schepper van alle dingen is.

6

De oerknal bevestigt een begin

Wat hier interessant aan is, is dat evolutionisten het gemakkelijker hadden voordat de oerknalkosmologie de overheersende opvatting binnen het wetenschappelijke denken werd. De oerknal was voor de meeste evolutionisten geen welkome theorie, omdat evolutionisten voor het grootste deel wilden geloven dat het heelal altijd had bestaan.

Lang geleden, in het begin van de twintigste eeuw, zei de atheïstische filosoof Bertrand Russell dat christenen niet rationeel dachten wanneer ze zeiden dat alles door iets in gang gezet moest zijn en dat God daarom Degene was Die alles in gang had gezet. Hij zei: “Nee, waarom kan de wereld zelf, het heelal zelf, hier niet altijd zijn geweest?” Zo dachten mensen in het begin van de twintigste eeuw. Ze dachten dat de aarde, de materie en alles altijd al hadden bestaan. Het had ontelbare miljarden jaren de tijd gehad om zichzelf tot verschillende heelallen te ordenen.

Maar toen kwamen ze met de oerknal, en veel evolutionisten zeiden dat ze het idee van de oerknal weersprekend vonden, omdat het creationisten te veel munitie geeft. Als de huidige theorie geloofwaardig is — en de meeste wetenschappers geloven dat zij dat is — bewijst ze inderdaad dat alles een begin had. De oerknal was het begin.

Ik weet niet of de oerknal waar is of niet. Ik voel me beslist niet bedreigd door die gedachte. Ik kan er zonder enige bedenking over praten alsof hij waar is. Maar als er een oerknal is geweest, dan was het beslist God Die hem veroorzaakte. Eén ding dat Genesis ons vertelt, en waar ook de theorie van de oerknal mee instemt, is dat er een begin was. Voordat wetenschappers in de oerknal geloofden, geloofden zij grotendeels niet dat er een begin was. Zij geloofden dat alles altijd had bestaan. Wat dit specifieke punt betreft, bevindt Genesis zich dus zo ongeveer in de voorhoede van wat de moderne wetenschap gelooft. Er was een begin. Dat wordt bevestigd door de openingswoorden van Genesis:

In het begin.

7

God bestond vóór tijd en materie

En het bevestigt natuurlijk ook dat God er vóór het begin was, want God kon in het begin niet iets doen als Hij niet al aanwezig was om het te doen. God bestond dus al vóór tijd en materie. God kan geen deel van de natuur zijn. Hij kan geen deel van de materie zijn. Dat is ook maar goed, want materie is onderworpen aan bepaalde wetten, en tot die wetten behoren de wetten van de thermodynamica. De tweede wet van de thermodynamica vertelt ons dat alles vervalst, dat alles uiteenvalt. Dit proces wordt entropie genoemd. Alles wordt willekeuriger. Dingen die geordend zijn, raken na verloop van tijd steeds meer ongeordend.

Een gebouw is een geordende structuur, maar als het maar genoeg tijd krijgt, zal het afbrokkelen en ongeordend raken. De zon is een geordende massa brandende gassen. Uiteindelijk zal die uiteenvallen in afzonderlijke atomen die over verschillende plaatsen verspreid zijn en niet meer allemaal op één plaats geordend zijn. Dat is wat verbranding doet. Natuurlijk denk ik niet dat de zon de tijd zal krijgen om op te branden. Maar het punt is dat alles wat materieel is achteruitgaat, vervalst, van vorm verandert en willekeuriger wordt.

Als God deel van de natuur was, zou Hij niet blijvend kunnen zijn. Niets in de natuur is blijvend. Dit had wetenschappers eigenlijk al lang geleden duidelijk moeten maken dat materie niet eeuwig is. Want als materie eeuwig was, zou die al lang geleden volledig uiteengevallen zijn, in plaats van nog steeds geordend te zijn zoals nu. Het duurt niet eeuwig voordat entropie haar uitwerking heeft.

God staat buiten de natuurlijke wereld en is daarom niet onderworpen aan entropie. Hij veroudert niet. Hij wordt niet ouder. Deze passage maakt heel duidelijk dat God er vóór de schepping was. Daarom zijn de wetten die Zijn bestaan beheersen, als we daar al zo over zouden kunnen spreken, anders dan de wetten die de natuur beheersen. Hij is niet onderworpen aan verval.

In Psalm 90:2 — Mozes schreef Psalm 90, interessant genoeg — zei Mozes:

Al vóór de bergen geboren waren en U de aarde en de wereld voortgebracht had, ja, van eeuwigheid tot eeuwigheid bent U God.

PSALMEN 90:2

Mozes zegt dus dat voordat U de aarde of de wereld of wat dan ook vormde, U, God, eeuwig bent. Dat wordt in Genesis 1 als uitgangspunt aangenomen. God was er voordat de schepping er was. In het begin handelde Hij, en dat betekent dat Hij moest bestaan voordat die handeling plaatsvond.

8

Gods bestaan als vanzelfsprekendheid

Merk op dat Genesis geen enkel argument geeft voor het bestaan van God. Het wordt niet behandeld alsof het omstreden is. Genesis zegt eenvoudig:

In het begin schiep God de hemel en de aarde. De aarde nu was woest en leeg, en duisternis lag over de watervloed; en de Geest van God zweefde boven het water.

GENESIS 1:1-2

en verwacht niet dat iemand zegt: ‘Wat? Wat bedoel je met God?’ Want in de oudheid wist vrijwel iedereen dat er een god of goden waren. Er waren eigenlijk geen atheïsten. Er waren praktische atheïsten, mensen die leefden alsof ze niet in God geloofden, maar alle samenlevingen waren religieus.

In de tijd van Mozes hadden de Joden de Joodse godsdienst, maar alle andere samenlevingen hadden hun eigen godsdiensten. Er waren geen seculiere samenlevingen. Alle samenlevingen hadden beschermgoden. Alle samenlevingen hadden priesters van hun goden die door de staat werden ondersteund. Er was geen seculiere wereld. Er was geen seculiere samenleving tot aan de Verlichting in de moderne geschiedenis. Zoals ik al zei, waren er afzonderlijke mensen die leefden alsof ze niet geloofden dat er een God of goden waren, maar er was geen samenleving die ontkende dat er goden of een God waren.

Wat we in Genesis aantreffen, in tegenstelling tot de heidense samenlevingen, is dat God als één enkel wezen wordt behandeld. Het is waar dat het woord Elohim dat hier wordt gebruikt een woord in het meervoud is, maar het woord Elohim wordt in de eerste 34 verzen 35 keer gebruikt. Die 34 verzen zijn de verzen die we gelezen hebben: hoofdstuk 1 plus de eerste drie verzen van hoofdstuk 2. In die 34 verzen wordt het woord Elohim 35 keer gebruikt met een werkwoordsvorm die een enkelvoudig onderwerp vereist. Daarom wordt Elohim als één God behandeld, hoewel Hij kennelijk op de een of andere manier een complex wezen is, zozeer dat een woord in het meervoud nodig lijkt om adequaat over Hem te spreken. Maar Hij is één God.

De Joden waren misschien het eerste volk in vele eeuwen dat weer tot de aanbidding van één God kwam, want lang vóór de Joden geloofden alle samenlevingen in één God. Alle heidense samenlevingen om hen heen hadden vele goden aanbeden.

9

Polytheïsme, henotheïsme en monotheïsme

In verschillende samenlevingen hebben verschillende opvattingen over God de overhand gehad. Er is polytheïsme, het geloof in vele goden. Er is ook wat henotheïsme wordt genoemd. Deze opvatting had in de tijd van Abraham grotendeels de overhand, hoewel Abraham haar niet noodzakelijkerwijs aanvaardde. Het was een opvatting die in de dagen van Abraham veel voorkwam. Henotheïsme is het geloof dat er meer dan één god is, maar slechts één god per volk. Elk volk had een beschermgod.

Zelfs in de tijd van het Oude Testament geloofden de meeste volken dat Jahweh een werkelijke God was, maar Hij was de God van Israël. Babylon had zijn god Bel. Eigenlijk hadden ze er twee: Bel en Nebo waren de beschermgoden. Alle andere volken hadden meerdere goden, maar ze hadden één centrale god die hun voornaamste god was. De Moabieten aanbaden Kemos. De Feniciërs aanbaden Baäl. De Kanaänieten aanbaden Molech, enzovoort. Dit waren de beschermgoden van deze samenlevingen.

Henotheïsme is dus het geloof dat er meer dan één god is, maar dat een samenleving slechts één voornaamste god heeft. Dan is er het monotheïsme, het geloof dat er maar één God bestaat, waar dan ook. Er zijn buiten God geen andere goden. Israël was in de oudheid het enige volk dat dit geloofde. Evolutionisten geloven dat dit geloof in één God een late ontwikkeling was. Zij beschouwen het geloof in één God als filosofisch verlicht in vergelijking met het geloof in vele goden. Waarom? Omdat er één beginsel is dat de natuur tot een eenheid maakt. Als er onafhankelijke goden waren die verschillende dingen deden, zou je niet verwachten dat alles zo consequent samenhangt en dat in het hele universum dezelfde wetten gelden, alsof er één God is Die alle wetten heeft gemaakt.

Wetenschappers die niet eens in God geloven, denken toch dat het monotheïsme, relatief gesproken, een late en moderne ontwikkeling is. De Neanderthalers uit de oudheid geloofden misschien helemaal niet in goden, maar enige tijd later gingen ze geloven in wat men animisme noemt. Animisme is het geloof dat zich in alles wat stoffelijk is geesten bevinden. Er zijn geesten in de rotsen en de bomen. Er zijn geesten in de bergen, de vulkaan en de oceaan. Het zijn niet zozeer uitgewerkte opvattingen over godheden, maar gewoon geesten. Veel in stamverband levende volken die nog altijd in oerwouden wonen, hebben animistische overtuigingen.

Maar de evolutionisten zeggen dat animisme de primitiefste vorm van godsdienst is. Vervolgens ontwikkelde het zich tot iets hogers, waarbij men niet zozeer geloofde in geesten in de bomen en de rotsen, maar in afzonderlijke goden die heersten over de vulkanen, de zeeën, de bergen, de stormen, enzovoort. Zo ontwikkelde het animisme zich tot polytheïsme. Daarna werd het iets verfijnder en werd het henotheïsme. Uiteindelijk ontwikkelde het zich tot het meest verlichte denkbeeld, het monotheïsme: één God. Zo beschrijven secularisten de ontwikkeling van godsdienst.

10

De neergang van monotheïsme naar afgoderij

De Bijbel geeft ons het tegenovergestelde beeld. De vroegste mensen geloofden in één God. Als je Romeinen 1 leest, staat daar:

Hoewel zij God kenden, hielden zij de kennis van God niet vast. Zij veranderden de heerlijkheid van God in beelden van mensen, vogels, viervoetige dieren en kruipende dieren, en vereerden het schepsel boven de Schepper.

ROMEINEN 1:21-25

Met andere woorden, Romeinen 1 vertelt ons dat de mensen in de werkelijke God geloofden, maar dat hun godsdienst ontaardde in polytheïsme, enzovoort.

Dat zien we natuurlijk in de verhalen van Genesis. Uit Noach en zijn gezin zijn alle samenlevingen voortgekomen die tegenwoordig bestaan. Er is niemand op aarde die niet van Noach en zijn gezin afstamt. Maar Noach en zijn gezin geloofden in één God. Waar kwam het polytheïsme dan vandaan? Dat kwam later. Mensen die in één God geloofden, raakten dat geloof uiteindelijk kwijt en ontwikkelden een ingewikkelder geloof.

De werkelijke geschiedenis van godsdienst verloopt in de tegenovergestelde richting van wat evolutionisten zeggen. Zij zeggen dat die van animisme en polytheïsme naar monotheïsme verliep. De Bijbel zegt: nee, het begon met monotheïsme. Van daaruit ontaardde het. Dat zien we bevestigd in het allereerste vers. Er is één God en Hij heeft alles gemaakt.

11

De schepping heeft een doel

Trouwens, het denkbeeld dat God geschapen heeft, leidt ook tot de onontkoombare conclusie dat dingen met een reden, met een doel bestaan. God wordt in de Schrift namelijk voorgesteld als een wezen dat doelgericht handelt. Hij spreekt, Hij heeft een wil en Hij gebiedt dingen. Je maakt dingen niet zonder reden. Intelligente wezens scheppen dingen, maar ze doen dat niet zonder reden. Degene die dat looprek heeft uitgevonden, deed dat omdat het ergens voor gebruikt kon worden en omdat die persoon mensen wilde helpen die enigszins beperkt waren. Degene die glazen ramen heeft uitgevonden, wilde door een ruimte heen kunnen kijken zonder dat de wind erdoorheen blies. Auto's, computers, telefoons: wat er ook wordt uitgevonden, het wordt uitgevonden met een reden, met een doel.

Volgens de evolutieleer is er in werkelijkheid geen doel. Evolutie was een blind en doelloos proces dat toevallig en gelukkig enkele goede dingen heeft voortgebracht, zonder dat dit de bedoeling was. Evolutie heeft namelijk geen verstand. Ze had helemaal geen bedoelingen. Het is gewoon een geluk dat er goede dingen uit zijn voortgekomen. Maar de Bijbel leert dat God dit alles heeft geschapen. En als iets geschapen is, dan is het met een reden geschapen. De gevolgen daarvan zijn precies wat atheïsten tegenwoordig proberen te vermijden.

12

Atheïsme en de afwijzing van Gods doel

Evolutie is het scheppingsverhaal van de atheïstische godsdienst. Atheïsme is net als ieder ander geloof een geloof. Niemand kan bewijzen dat God niet bestaat. Daarom is het geloof dat God niet bestaat een geloof. Het is een godsdienst. Seculiere atheïsten hebben de evolutietheorie als hun scheppingsmythe. Waarom? Omdat ze God dan niet in het geheel hoeven te betrekken. Ze hoeven geen doel te erkennen.

Waarom zou iemand niet willen dat er een doel is? Je zou denken dat mensen het heel bevredigend zouden vinden om een doel te hebben. Doelloosheid lijkt niet erg bevredigend. Toch willen atheïsten dat dingen doelloos zijn. Weet je waarom? Omdat het bestaan van een doel betekent dat je aan dat doel kunt beantwoorden, of dat je er niet aan kunt beantwoorden. Als er Iemand is Die het doel heeft bepaald, als er een God is Die je met een doel heeft gemaakt en je weigert aan dat doel te beantwoorden, dan zou daar iets aan kunnen zijn wat Hem boos maakt. Misschien moet je verantwoording afleggen aan Degene Die je heeft gemaakt, en misschien zegt Hij: “Ik heb je hiervoor gemaakt. Waarom heb je dat gedaan?”

De Bijbel geeft aan dat God ons met een doel heeft gemaakt, en Hij legt in de Bijbel uit wat dat doel was. Het was om God te verheerlijken, onderworpen aan God te leven, afhankelijk van God te leven en met God de waardigheid te delen om zelf iets teweeg te brengen. Hij gaf de mens heerschappij om God te helpen over de aarde te regeren, enzovoort. God maakte mensen om dezelfde reden waarom sommige mensen kinderen krijgen: omdat ze de familieboerderij of het familiebedrijf aan hun nakomelingen willen doorgeven. God had een doel toen Hij ons schiep. Dat doel was dat wij God zouden verheerlijken, ons aan God zouden onderwerpen, afhankelijk van God zouden zijn, Zijn taak op ons zouden nemen en die op Zijn manier zouden uitvoeren. Dat was het doel. Wanneer mensen de dingen op hun eigen manier willen doen, willen ze niet afhankelijk zijn van God of God verheerlijken. Dan willen ze niet dat er een God is, omdat alle implicaties daaruit voortvloeien. Als God alles geschapen heeft, dan deed Hij dat met een doel. Als Hij een doel had, dan zouden wij dat doel kunnen missen. Misschien willen we dat doel zelfs missen, maar we willen niet dat onze keuzes gevolgen hebben.

13

De woeste en lege aarde

Maar Genesis 1:1 vertelt ons dat de dingen een begin hadden. God bestond al vóór dat begin. God veroorzaakte dat begin door te scheppen, en vanzelfsprekend had Hij, zoals daaruit volgt, een doel. We ontdekken wat dat doel is terwijl we het verhaal zich zien ontvouwen.

Nu staat er in vers 2 dat de aarde aanvankelijk woest en leeg was. Leeg betekent dat ze ongevuld was. In het bijzonder was er geen leven. Maar het was een kale, lege, vormloze aarde. Volgens één opvatting betekent de aarde hier de planeet Aarde. Natuurlijk zou de planeet Aarde op dat moment met water bedekt zijn, omdat het droge land pas op de derde dag tevoorschijn was gebracht. Dus als aarde de planeet Aarde betekent, dan is die door water omgeven, en water verandert voortdurend van vorm. Water heeft golven en schommelingen, enzovoort. Als je destijds naar de aarde had gekeken, zou ze geen vorm hebben gehad die voortdurend hetzelfde bleef.

Volgens een andere opvatting verwijst de aarde hier eenvoudigweg naar het materiaal waaruit later planeten gemaakt zouden worden. Dan zou het volstrekt geen vorm kunnen hebben gehad. Het zou gewoon willekeurig in de ruimte verspreid kunnen zijn geweest: de verschillende bestanddelen die later materie werden. Dat zou volgens mij een opvatting zijn die overeenkomt met wat Frank en zijn vrienden hebben bedacht. Hoe dan ook, het belangrijke punt is dat de dingen nog geen vorm hadden aangenomen. Je kunt dat op meer dan één manier zien, maar ze hadden nog geen vorm aangenomen.

14

De Geest zweeft boven het water

Het eerste belangrijke theologische punt vinden we aan het einde van vers 2, waar staat:

de Geest van God zweefde over het water.

Het Hebreeuwse woord dat hier met ‘zweefde’ is vertaald, wordt niet in alle vertalingen op dezelfde manier weergegeven. De King James zegt:

bewoog over het water, en er zijn vertalingen die zeggen:

zweefde over het water, of iets dergelijks.

Dit specifieke Hebreeuwse werkwoord is interessant, omdat het ook wordt gebruikt in Deuteronomium 32:11. Daar herinnert God Israël eraan dat Hij hen uit Egypte heeft geleid en voor hen heeft gezorgd zoals een moederarend voor haar arendsjongen in het nest zorgt. In Deuteronomium 32 wordt een uitgebreide metafoor gebruikt waarin God wordt voorgesteld als een moederarend. Daar wordt een werkwoord gebruikt. Er staat:

Zoals een arend zijn nest opwekt, boven zijn jongen zweeft, zijn vleugels uitspreidt, ze pakt en ze draagt op zijn vlerken,

DEUTERONOMIUM 32:11

‘Zweeft’ is hier een vertaling van hetzelfde Hebreeuwse woord dat in Genesis wordt gebruikt. Een andere mogelijke weergave is:

waakt over haar jongen.

Het idee is dat de moederarend haar onvolgroeide jongen ziet en over hen broedt, boven hen zweeft en bijna uitzielt naar en verlangt naar hun volwassenwording, zodat ze het nest kunnen verlaten. Vervolgens staat er verder dat ze hen, wanneer ze het nest verlaten, op haar vleugels draagt, en dat soort dingen.

De indruk die ik hier krijg door het gebruik van dit woord, is dat de Heilige Geest, Die al aanwezig was toen de aarde nog helemaal geen vorm had aangenomen, vooruitzag wat er zou komen en toen al verlangde dat de dingen op een bepaalde manier zouden uitpakken. Gods Geest verlangde ernaar de dingen vorm te zien aannemen zoals ze dat uiteindelijk zouden doen, om de dingen tot voltooiing of volwassenheid te zien komen. Met andere woorden, ook dit was niet iets wat willekeurig gebeurde. Het

gebeurde omdat Gods eigen Geest een visie had op hoe de dingen zouden uitpakken en over deze hele vormloze werkelijkheid broedde, in reikhalzend verlangen om die te zien uitgroeien tot wat ze zou worden.

15

God schept door Zijn woord

En dan spreekt God, voor zover we kunnen lezen voor het eerst, wanneer Hij zegt:

En God zei: Laat er licht zijn! En er was licht.

GENESIS 1:3

Ik heb eerder het punt naar voren gebracht dat Genesis 1:1 niet zegt dat God sprak om de hemel en de aarde te scheppen, maar dat deed Hij wel. Dat weten we uit andere plaatsen in de Schrift. In Psalm 33:6 staat bijvoorbeeld:

Door het Woord van de HEERE is de hemel gemaakt, door de Geest van Zijn mond heel hun legermacht.

PSALMEN 33:6

Daarmee wordt vermoedelijk bedoeld: doordat God sprak.

Technisch gezien zou je volgens mij kunnen zeggen dat dit naar de derde en de vierde dag verwijst en niet naar Genesis 1:1. Maar mijn indruk is dat hij het hier over de oorspronkelijke schepping van het universum heeft. In vers 9 staat:

Want Híj spreekt en het is er, Híj gebiedt en het staat er.

PSALMEN 33:9

Deze psalm bezingt wat wij fiat-schepping noemen. Dat betekent niet de uitvinding van een Italiaanse auto. Fiat betekent dat er een gezaghebbend bevel wordt gegeven. God schiep door fiat, door een bevel. Hij beval dat er iets moest gebeuren, en het

gebeurde. Het heelal en datgene waaruit het bestaat, gehoorzamen God veel beter dan wij soms doen. Maar de psalm geeft wel aan dat de hemel en de aarde tot bestaan kwamen doordat God sprak.

Zo zegt ook de schrijver van Hebreeën in Hebreeën hoofdstuk 11, vers 3:

Door het geloof zien wij in dat de wereld tot stand gebracht is door het Woord van God, en wel zo dat de dingen die men ziet, niet ontstaan zijn uit wat zichtbaar is.

HEBREEËN 11:3

Hier staat dat zichtbare dingen, wat wij de materiële wereld zouden kunnen noemen zoals wij die kennen en met onze zintuigen waarnemen, gemaakt zijn uit dingen die onzichtbaar zijn. Ik weet niet of de schrijver van Hebreeën denkt dat er, voordat er zichtbare dingen waren, geestelijke dingen waren, zoals God, en dat Hij daaruit schiep. Sommige mensen denken dat hij eigenlijk zinspeelt op wat wij tegenwoordig atomen zouden noemen. Je zou kunnen zeggen: „Van de schrijver van Hebreeën zou je niet verwachten dat hij van atomen wist.” Natuurlijk zou hij ervan geweten kunnen hebben als hij geïnspireerd was. Maar zelfs als hij niet geïnspireerd was, waren er al lang vóór de tijd van het Nieuwe Testament filosofen binnen de Griekse filosofie die hadden gespeculeerd dat alles gemaakt was uit piepkleine dingen, veel te klein om door de mens gezien te worden. Ik denk niet dat ze die toen al atomen noemden. Zo zijn ze later gaan heten.

Maar er staat:

Door geloof begrijpen we dat God de werelden door Zijn Woord, door het Woord van de Heer, heeft gevormd.

Ook dit kan verwijzen naar iets wat later plaatsvond dan Genesis 1:1, want het vormen van de werelden zou gezien kunnen worden als een verder gevorderd stadium van de scheppingsweek.

16

Jezus als het scheppende Woord

Maar in Johannes 1:1 weten we dat we over Jezus lezen. Hij wordt aangeduid als het Woord van God, en sommige dingen die over Hem worden gezegd, moeten ook Genesis 1:1 omvatten, want in Johannes 1:1 staat:

In het begin was het Woord en het Woord was bij God en het Woord was God. Dit was in het begin bij God. Alle dingen zijn door het Woord gemaakt, en zonder dit Woord is geen ding gemaakt dat gemaakt is.

JOHANNES 1:1-3

dat wil zeggen: door het Woord. Dat zou ook de hemel en de aarde in Genesis 1:1 omvatten. Die zijn niet zonder het Woord van God gemaakt. Johannes lijkt te begrijpen dat wanneer Psalm 33:6 zegt:

Door het Woord van de HEERE is de hemel gemaakt, door de Geest van Zijn mond heel hun legermacht.

PSALMEN 33:6

dit betekent dat alles door het Woord van de Heere werd gemaakt. Dat Woord is later vlees geworden en was Jezus.

Wanneer Johannes zegt dat alles gemaakt is door het Woord, Dat God was, verwijst hij natuurlijk ongetwijfeld terug naar Genesis 1:1. Hij opent zijn boek zelfs met dezelfde woorden waarmee Genesis begint:

In het begin.

Dat is nauwelijks toeval. Johannes probeert duidelijk Genesis 1:1 te laten doorklinken:

In het begin schiep God de hemel en de aarde.

GENESIS 1:1

Daarna spreekt Johannes over de schepping. Hij spreekt over het Woord als Degene door Wie alle dingen die geschapen zijn, geschapen werden. Niets werd gemaakt dan door het Woord.

Hoewel we vóór vers 3 niet lezen dat God spreekt, moeten we zeggen dat God vóór dit punt gesproken had, tenzij Genesis 1:1 slechts een samenvatting van het hoofdstuk is en ons nu vanaf het begin wordt verteld hoe het gebeurde. Het begon ermee dat God zei:

17

Licht, dag en nacht op de eerste dag

En God zei: Laat er licht zijn! En er was licht.

GENESIS 1:3

Als ieder atoom en ieder molecuul licht uitzendt, kan dit de oorsprong van het stoffelijke zijn geweest, de oorsprong van materie. Of, volgens een meer traditionele opvatting, bestond de wereld al als een met water bedekt materieel voorwerp, maar lag ze in het donker totdat God zei:

Laat er licht zijn.

Het lijkt er wel op dat de aarde op dit tijdstip op een bepaalde manier geordend moet zijn geweest. Want nadat God had gezegd:

Laat er licht zijn,

kwam er licht. Vervolgens zag God dat het licht goed was. God maakte scheiding tussen het licht en de duisternis, en Hij noemde het licht dag en de duisternis noemde Hij nacht. Zo waren de avond en de morgen de eerste dag.

Dagen worden niet in de ruimte gemeten. Ze worden aan het aardoppervlak gemeten. Eigenlijk zijn het niet werkelijk objectieve werkelijkheden, maar subjectieve werkelijkheden. Voor mij is het dag. Voor de mensen aan de andere kant van de wereld is het nu geen dag; voor hen is het nacht. Je kunt niet de ruimte in gaan en vragen: „Is

het dag of nacht?” In de ruimte is het dag noch nacht. Het is dag of nacht, afhankelijk van waar je op de planeet staat. Vanuit het gezichtspunt van mensen op aarde is het dag of nacht. Haal je de aarde weg, dan is er nergens dag of nacht.

Ik neem aan dat je op de maan een dag en een nacht zou hebben. Nee, aan de ene kant is het altijd nacht en aan de andere kant altijd dag. Maar het punt hier is dat alleen al de vermelding van de schepping van dag en nacht, morgen en avond, een aarde lijkt te veronderstellen die draait, want dat is wat dag en nacht veroorzaakt, tenminste vanuit aards gezichtspunt. Het lijkt er misschien op dat, hoewel er op dit punt nog geen mensen op aarde zijn, het verhaal wordt verteld vanuit het gezichtspunt van aardbewoners die de avond en de morgen meemaken.

18

Het eerste licht en de latere zon

Let erop dat dit licht kennelijk niet het licht van de zon, de maan en de sterren is, want daarvan wordt gezegd dat ze op de vierde dag gevormd zijn. Je kunt dit op twee manieren opvatten, misschien wel op meer. Eén mogelijkheid is dat toen God zei:

Laat er licht zijn, Hij op dat moment daadwerkelijk de zon, de maan en de sterren schiep, of in elk geval de zon. De zon is natuurlijk datgene wat het verloop van dag en nacht beheerst, enzovoort. Maar ze waren nog niet zichtbaar, omdat alles nevelig was. Als je bij deze gelegenheid op aarde had gestaan en de ruimte in had gekeken, had je de zon niet kunnen zien. Je had licht kunnen zien, maar ik neem aan dat er in de hele atmosfeer nevel hing. Pas op de vierde dag trok die nevel op en kon de zon daadwerkelijk worden gezien. Vanuit het gezichtspunt van mensen op aarde verscheen de zon aan de hemel. Natuurlijk waren er nog geen mensen op aarde, maar als het vanuit dat gezichtspunt wordt verteld, is dat één manier waarop het wordt opgevat. Ik weet dat de Scofield Reference Bible iets dergelijks opperde: God schiep de zon, de maan en de sterren niet pas op de vierde dag; toen werden ze vanuit het gezichtspunt van de aarde eenvoudigweg zichtbaar aan de nachtelijke hemel of de hemel overdag, omdat de nevel die eerder het zicht had belemmerd, was opgetrokken. Als dat waar was, dan zou er op aarde dag en nacht zijn geweest. Er zou licht en duisternis zijn geweest, ook al kon je de hemellichamen waaruit dat licht voortkwam niet zien.

Zelf heb ik dit in het verleden altijd zo opgevat dat de zon, de maan en de sterren op de vierde dag werden geschapen, bewust niet aan het begin. Hoewel God wilde dat er aan het begin licht was, wilde Hij niet dat dit afkomstig was van de zon, de maan en de sterren. Waarom? Om een heel goede reden. Alle heidense samenlevingen aanbidden de zon als de bron van het leven en de bron van alles. Zelfs atheïsten geloven dat de zon er vóór de aarde was en dat er op de zon ontploffingen plaatsvonden waarbij vlamme gassen ver genoeg werden weggeslingerd om in een baan te blijven, maar niet ver genoeg om het contact te verliezen. Ze begonnen om de zon te draaien, af te koelen tot vaste massa's, planeten te worden, enzovoort.

Zowel het atheïsme als het heidendom zien de zon als de bron van alles. Het duurde niet lang voordat mensen inzagen dat de zon de gewassen liet groeien, ijs deed smelten en noodzakelijk was voor het leven. Daarom had iedere heidense samenleving de zonnegod als haar voornaamste god, Helios, Ra of hoe hij ook heette. De heidenen aanbaden de zon als een god, als de bron van het leven.

Het is heel goed mogelijk dat God, eenvoudigweg om dat bij voorbaat te verhinderen, zei: 'Ik zal je wat zeggen. Ik ga je licht geven zonder een zon. Er zal zelfs leven zijn voordat er een zon is,' want de planten werden vóór de vierde dag gemaakt. Met andere woorden, God zou de dingen in zo'n volgorde doen dat het onmogelijk zou zijn om te beweren dat de zon de oorsprong is. De zon was er aanvankelijk niet eens. Pas halverwege de week verscheen hij.

19

Gods heerlijkheid als bron van licht

Als die suggestie hout snijdt, zou de vraag zijn: ‘Wat was dan op de eerste dag de bron van het licht?’ Mijn beste inschatting zou God Zelf zijn, de heerlijkheid van God. Het is tenslotte de heerlijkheid van God die de bron van het leven is. Op de derde dag was er leven, vóór de vierde dag. God is de bron van alle dingen, van leven en van licht. Nadat in Johannes 1:1 staat dat het Woord alles heeft gemaakt, staat er:

In het begin was het Woord en het Woord was bij God en het Woord was God.

JOHANNES 1:1

En in Johannes 1:9 staat:

Dit was het waarachtige licht, dat in de wereld komt en ieder mens verlicht.

JOHANNES 1:9

Natuurlijk wordt licht daar overdrachtelijk gebruikt. Maar toen God aanvankelijk het licht schiep, deed Hij dat met het voornemen om er op een later tijdstip overdrachtelijk over te spreken. God maakte de dingen doelbewust zoals Hij ze maakte, zodat Hij er later voor ons inderdaad waarheden aan kon ontlelen.

Sterker nog, wanneer je in het boek Openbaring over het Nieuwe Jeruzalem leest, staat er:

En de stad heeft de zon en de maan niet nodig om haar te beschijnen, want de heerlijkheid van God verlicht haar, en het Lam is haar lamp.

OPENBARING 21:23

Ook dit onderstreept het feit dat de zon, de maan en de sterren niet de bron van het licht zijn. Ze zijn in het Nieuwe Jeruzalem niet eens nodig, omdat de heerlijkheid van God die functie vervult. Het is mogelijk dat de heerlijkheid van God die functie tijdens de eerste drie dagen van de schepping vervulde, voordat Hij de zon, de maan en de sterren blijkbaar tevoorschijn bracht. Of Hij ze op de vierde dag helemaal vanaf het begin schiep, of dat ze al eerder bestonden en pas op de vierde dag zichtbaar werden, is een van die betwiste punten.

20

De scheiding tussen licht en duisternis

Eén belangrijk punt om hier op te merken is dat God aanvankelijk een scheiding teweegbracht. En we zien dat verschillende van de opeenvolgende scheppingshandelingen een scheiding teweegbrengen. In vers 4 staat:

En God zag het licht, dat het goed was; en God maakte scheiding tussen het licht en de duisternis.

GENESIS 1:4

In vers 7 staat:

God maakte een gewelf en scheidde het water onder het gewelf van het water erboven.

In vers 14 staat:

Hij maakte de lichten aan het gewelf om de dag van de nacht te scheiden.

Vanaf het allereerste begin maakt God niet alles hetzelfde. Er is een scheiding tussen licht en duisternis. Weet je nog wat er in 1 Johannes hoofdstuk 1 staat?

Dit is de boodschap die wij van Hem gehoord hebben en aan u verkondigen: God is licht en in Hem is in het geheel geen duisternis. Als wij zeggen dat wij gemeenschap met Hem hebben en toch in de duisternis wandelen, liegen wij en doen wij de waarheid niet. Maar als wij in het licht wandelen, zoals Hij in het licht is, hebben wij gemeenschap met elkaar en reinigt het bloed van Jezus Christus, Zijn Zoon, ons van alle zonde.

1 JOHANNES 1:5-7

God is in het licht en Hij is afgescheiden van de duisternis. Hij maakt onderscheid tussen licht en duisternis. In 2 Korinthe hoofdstuk 6 zegt Paulus:

Vorm geen ongelijk span met ongelovigen, want wat heeft gerechtigheid gemeenschappelijk met wetteloosheid, en welke gemeenschap is er tussen licht en duisternis?

2 KORINTHE 6:14

Daarmee suggereert hij retorisch dat er geen gemeenschap is. Licht en duisternis hebben geen enkel gemeenschappelijk terrein. Dat staat in 2 Korinthe 6, vers 14:

Ga geen ongelijk span aan met ongelovigen, want wat hebben rechtvaardigheid en wetteloosheid met elkaar gemeen? Wat heeft licht met duisternis te maken?

Geen. God maakte een scheiding tussen die twee. Licht en duisternis zijn tegengesteld aan elkaar, en God maakte een duidelijke scheiding.

Later zou Hij deze scheiding gebruiken als illustratie van het verschil tussen mensen die in het licht zijn en mensen die in het duister zijn. Wij krijgen namelijk de volgende opdracht:

En neem niet deel aan de onvruchtbare werken van de duisternis, maar ontmasker ze veeleer.

EFEZE 5:11

En:

U bent allen kinderen van het licht en kinderen van de dag. Wij zijn niet van de nacht en ook niet van de duisternis.

1 THESSALONICENZEN 5:5

enzovoort.

Het hindoeïsme heeft een heel andere kijk op de werkelijkheid. In het hindoeïsme wordt het wereldbeeld monisme genoemd. Het houdt in dat alles één is. Alles is één. Je hebt dat symbool waarschijnlijk wel gezien, het yin-yangsymbool, de cirkel met daarin een soort S-vormige scheiding. Een deel ervan is wit met een zwarte stip erin, en een deel is zwart met een witte stip erin. Dat is het hindoeïstische symbool voor het idee dat de hele werkelijkheid in feite één is. De werkelijkheid heeft een soort donkere kant en een lichte kant, maar die zijn met elkaar vermengd. Zelfs de lichte kant heeft een donkere stip in zich. Zelfs de donkere kant heeft een lichte stip in zich. Er is geen zuivere scheiding tussen licht en duisternis. In het hindoeïstische wereldbeeld is alles één, en dus ook in het New Age-wereldbeeld, dat hindoeïstisch is.

Gods wereldbeeld is echter anders. Nee, er is een verschil tussen licht en duisternis. God stelde dat meteen vanaf het allereerste begin vast. Het allereerste wat Hij deed, was licht en duisternis van elkaar scheiden en een duidelijk onderscheid tussen beide

maken. Later bracht Hij andere scheidingen aan, en ik denk dat deze scheidingen zowel theologisch als met betrekking tot de fysieke schepping betekenisvol zijn. Er staat:

God noemde het licht dag en de duisternis noemde Hij nacht. Toen was het avond geweest en het was morgen geweest: de eerste dag.

GENESIS 1:5

Hier hebben we iets wat ik eerder ter sprake had kunnen brengen, iets wat verband houdt met de tijdsduur van de schepping. Wat is een dag? Sommige mensen geloven dat een dag een zeer lange tijdperiode is en dat God gedurende miljarden jaren heeft geschapen. Sommige mensen denken dat een dag niet een dag van vierentwintig uur betekent. Andere mensen gebruiken weer andere kunstgrepen om te proberen het verslag in Genesis in overeenstemming te brengen met de veronderstelde hoge ouderdom van het universum.

Zoals ik al zei, had ik dit op een eerder moment ter sprake kunnen brengen. Dit is een goed moment om het ter sprake te brengen, omdat de definitie van een dag hier gegeven wordt. We zullen hierop terugkomen en nog een groter deel van dit hoofdstuk behandelen. Maar ik wil juist deze kwestie bespreken: is het verhaal van Genesis daarmee in overeenstemming te brengen? En zo ja, hoe valt het dan te verenigen met de moderne wetenschappelijke opvatting dat het universum miljarden jaren oud is? Genesis 1 lijkt immers de indruk te wekken dat het slechts duizenden jaren oud is.

Om verder te lezen

Alle bijbelteksten die in deze lezing aan bod komen, in de volgorde waarin ze gebruikt zijn.

- Genesis 1:1-2
- Genesis 1:3-5
- Genesis 1:6-8
- Genesis 1:9-10

- Genesis 1:11-13
- Genesis 1:14-15
- Genesis 1:16-19
- Genesis 1:20-23
- Genesis 1:24-25
- Genesis 1:26-27
- Genesis 1:28
- Genesis 1:29-30
- Genesis 1:31
- Genesis 2:1-3
- Genesis 6:8
- Genesis 37:5
- Genesis 37:6
- Genesis 37:21
- Genesis 1:1
- Genesis 1:14
- Handelingen 17:27-28
- Genesis 1:9
- Genesis 1:10
- Psalmen 90:2
- Romeinen 1:21-25
- Deuteronomium 32:11
- Genesis 1:3
- Psalmen 33:6
- Psalmen 33:9
- Hebrreeën 11:3
- Johannes 1:1-3
- Johannes 1:1
- Johannes 1:9
- Openbaring 21:23
- Genesis 1:4
- 1 Johannes 1:5-7
- 2 Korinthe 6:14
- Efeze 5:11

- 1 Thessalonicenzen 5:5
 - Genesis 1:5
-

Lezing © Steve Gregg / The Narrow Path. Nederlandse vertaling © 2026 Vers voor Vers. De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan de Bijbel in de Herziene Statenvertaling, © 2010/2016 Stichting HSV.